

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
Навчально-науковий інститут сучасного мистецтва
Кафедра режисури та акторської майстерності
імені народної артистки України Лариси Хоролець

АНОТАЦІЯ

до творчого проєкту

**«ВИКОНАННЯ РОЛІ ЛІСОВИЦІ У ВИСТАВІ «КАЗКА КАРПАТСЬКИХ
ГІР» ОЛЕГА МАЛИНСЬКОГО»**
на здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр»
зі спеціальності 026 «Сценічне мистецтво»,
кваліфікації «Актор, ведучий театралізованих видовищ»,
освітньо-професійної програми «Акторська майстерність»

Роботу виконала
здобувачка вищої освіти
4 курсу, групи БСМ 12-20/1
Шматченко Поліна Богданівна

Керівник творчого проєкту
старший викладач кафедри
режисури та акторської майстерності
імені народної артистки
України Лариси Хоролець
Богдан О. В.

Допустити до захисту
творчого проєкту
Протокол засідання кафедри
№ 11 від 15 травня 2024
Завідувач кафедри –
професор кафедри, народний артист України
_____ Віктор Гирич
(підпис)

Київ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ІДЕЙНО-ТЕМАТИЧНИЙ АНАЛІЗ ТВОРУ	5
1.1. Автор та епоха	5
1.2. Ідейно-тематичний аналіз твору «Казка Карпатських гір» О. Малинський	6
РОЗДІЛ 2. ДІЙОВИЙ АНАЛІЗ ДРАМАТУРГІЧНОГО ТВОРУ І РОЛІ	9
2.1. Дійовий аналіз п'єси	9
2.2. Дійовий аналіз ролі	13
РОЗДІЛ 3. ТВОРЧИЙ ЗАДУМ ОБРАЗУ ТА ЙОГО СЦЕНІЧНЕ ВТІЛЕННЯ	23
3.1. Творчий задум образу Лісовиці	23
3.2. Сценічне втілення образу Лісовиці	23
ВИСНОВКИ	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	30
ДОДАТКИ	32

ВСТУП

Актуальність теми. Актуальність теми добра і зла. П'єса розгортається в Карпатських горах, де головний герой Іванко зустрічає ворона Кар-Карпата Полониновича, який розповідає про Змієвуса, що викрадає долі людей. Щоб здолати лиходія, Іванко потребує допомоги Верховиньки, але її таємниця може коштувати їй життя. Змієвус відправляє своїх слуг в пошуках Іванка. Нарешті, на Срібній горі відбувається розкриття таємниці, а Іванко здолавши Змієвуса повертає до життя Верховиньку.

Проблема добра і зла в нашому сучасному світі залишається актуальною через постійні суперечності та моральні дилеми, з якими стикається людство. У світі, де існує безліч варіантів вибору, люди знаходяться перед постійними випробуваннями своєї совісті та моральних цінностей. Таким чином, пошук балансу між добром і злом залишається важливим завданням для кожної особи і для суспільства в цілому.

Наприклад, конфлікт на сході України, де триває війна, приводить до розмаїтих моральних дилем. З одного боку, є люди, які встають на захист своєї країни та відстоюють її територіальну цілісність, виконуючи обов'язок перед Батьківщиною. З іншого боку, війна призводить до страждань, руйнує життя, порушує права людини.

Війна в Україні є конкретним прикладом актуальності проблем добра і зла, де люди поставлені перед вибором та змушені приймати складні рішення.

Мета – створити образ Лісовиці у виставі «Казка Карпатських гір» Олега Малинського.

Завдання:

1. Ознайомитись із творчістю автора, визначити проблематику, тему та ідею п'єси.

2. Визначити композицію п'єси.
3. Ознайомитись з особливостями жанру п'єси.
4. Пошук образності у виставі, робота над створенням ролі.
5. Визначити надзавдання, наскрізну дію, створити безперервну лінію дії персонажа.
6. Розкрити етапи сценічного втілення вистави.

Об'єкт дослідження. Творчий шлях Олега Малинського, його п'єса «Казка Карпатських гір».

Предмет дослідження. Створення образу Лісовиці у виставі «Казка Карпатських гір» Олега Малинського (режисер-постановник – Тетяна Мірчівна Курта).

Структура анотації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи – 34 сторінки, основний обсяг – 29 сторінок, список використаних джерел – 2 сторінки (15 найменувань), додатків – 3 сторінки.

РОЗДІЛ 1. ІДЕЙНО-ТЕМАТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДРАМАТУРГІЧНОГО ТВОРУ

1.1. Автор та епоха

Автор твору "Казка Карпатських гір" - Олег Малинський народився у місті Одеса (1918-2000р.). Актор, режисер, письменник. Закінчив театральне училище у місті Рубцовськ, на Уралі. Там познайомився зі своєю жінкою Наталією. Працював у театрі Радянської армії у місті Одеса. Його дружина Наталія працювала у театрі Юного глядача імені Островського. У 1947 році переїхали на Закарпаття працювати у Мукачівському Драматичному Театрі.

Олексій Малинський писав з самого дитинства, як каже його син Сергій Малинський: "тато писав просто на ходу. Коли вони приїхали на Закарпаття, він одразу закохався в цей край. Писав вірші, казки, п'єси - "Дівчина з Верховини", "Закарпатська легенда", "Казка Карпатських гір".

Проблематика творів Олега Малинського

Усі твори Олега Малинського пронизані духом Закарпаття. Майже у всіх творах проблематика, що турбує автора це - боротьба добра і зла.

Проблематика добра і зла становить одну з найстаріших та найскладніших тем у філософії.

1.2. Ідейно-тематичний аналіз п'єси «Казка Карпатських гір»

Короткий переказ сюжету п'єси «Казка Карпатських гір»

Події відбуваються в лісі, що знаходиться біля закарпатських гір. Іванко - добрий та сильний парубок, зустрічає ворона Кар-Карпат Полониновича. Ворон розповідає Іванкові про лиходія Змієвуса, який викрав долі людей, та сховав їх в своєму замку у пащі дракона. Як здолати Змієвуса знає надзвичайно красива дівчина Верховинонька, що живе на Срібній горі. Але, якщо вона розкаже таємницю, одразу може скам'яніти.

Змієвус дізнається від відьми Лісовиці, що йому загрожує небезпека. Змієвус відправляє слуг Розітрикамінь та Вернихашу знайти Іванка, та дати йому зілля, яке забере в нього сили. Але, все сталося не так, як хотів Змієвус. Іванко та ворон Кар-Карпат Полонинович змогли обхитрити Розітрикамінь та Вернихашу.

На Срібній горі зустрічаються Іванко та Верховинонька, одразу полюбившись один одному. Дівчина розповідає Іванкові про таємницю та через це одразу кам'яніє.

Залишившись в лісі, Кар-Карпат Полонинович зустрічається з відьмою Лісовицею та випитує у неї, як можна подолати Змієвуса та повернути до життя Верховиноньку.

Іванко здолав Змієвуса та повернув до життя Верховиноньку. Ще й випустив на волю долі людей.

Тема п'єси. Пригодницька подорож Іванка, який зустрічає різних персонажів, що допомагають йому перемогти злого Змієвуса і повернути гармонію у світі.

Ідея п'єси. "Казка Карпатських гір" це фентезі-казка, яка розкриває ідеї добра та зла, сили духу, віри в переможну силу кохання.

Проблематика твору

Казка "Казка Карпатських гір" Олега Малинського була написана у 1948 році. В ній піднімається багато актуальних питань: влада та зловживання нею,

повстання проти зла та насильства, вічна боротьба за збереження молодості і краси.

Персонаж казки Змієвус використовує свою силу та владу, щоб підкорити людей та їхні долі.

Позитивні персонажі казки постають проти зла і завжди готові допомогти один одному.

Зовнішній вигляд та вікові стандарти це про Лісовицю, яка хоче стати молодою та гарною, що відображає актуальну проблему соціуму.

Проблема молодості та зовнішнього вигляду у жінок може виникати через соціокультурний тиск, стереотипи краси, а також через стрес та невпевненість у собі. Суспільство нерідко визначає стандарти краси, що може призвести до психологічного тиску, негативного ставлення до себе.

Особливості жанру

П'єса "Казка Карпатських гір" написана в жанрі казки-фентезі. Основні ознаки цього жанру:

1. Фантастичні елементи. В казках автор часто може описувати уявні світи, невідомих тварин та персонажів з надприродними властивостями, магичні предмети.

2. Мораль або повчальний аспект. Багато казок несуть в собі моральні норми, які автор вкладає в твір та передає читачам через вчинки та дії персонажів.

3. Герої. У казках зазвичай є герої, які мають зіткнутися з проблемами і, обов'язково, повинні вирішити ці проблеми та подолати перешкоди, для того, щоб читач вірив, що є такі люди, такі герої, які зможуть прийти і захистити малих, нездолених, слабких, але нескорених.

4. Магія та чудеса. Чарівність і дива часто створюють атмосферу у казках.

5. Стандартна форма. Багато казок починаються словами "Було колись", що вказує на їх уявний характер. В багатьох випадках казки мають щасливий кінець.

6. Символіка та алегорія. Деякі елементи казок мають символічне або алегоричне значення, яке може бути відкритим або прихованим.

Казки можуть бути різноманітними за тематикою та стилем. Цей жанр виник давно і залишається дуже популярним до сьогоднішнього дня серед читачів різного віку.

РОЗДІЛ 2. ДІЙОВИЙ АНАЛІЗ ДРАМАТУРГІЧНОГО ТВОРУ І РОЛІ

2.1. Дійовий аналіз п'єси

Фабула п'єси.

1. Зустріч Іванка та ворона, який розповідає, що таке коїться в лісі.
2. Іванко, який захотів допомогти людям, йде на пошуки Верховинопки.
3. Відьма Лісовиця розповідає Змієвусу про загрозу, що чекає на нього.
4. Змієвус відправляє своїх слуг - Розітрикамінь та Вернихашу, щоб ті напоїли Іванка зіллям, від якого він втратить свою силу.
5. Іванко здолав слуг. Розітрикамінь та Вернихаша відводять його на Срібну гору до Верховинопки.
6. Ворон дізнається від Лісовиці, як повернути Верховинопку до життя.
7. Лісовиця дізнається від ворона про красу-водицю і, де її знайти.
8. Кар-Карпат Полонинович розкажує дівчині про план повернення людям їх долі.
9. Знайомство Іванка та Верховинопки.
10. Верховинопка розповідає таємницю, як здолати Змієвуса та кам'яніє.
11. Іванко долає Змієвуса.
12. Повернення Верховинопки до життя.
13. Лісовиця падає у колодязь, звідки її не випускають.
14. Іванко та Верховинопка випускають долі людей.

Місце подій.

Події відбуваються на Закарпатті. Закарпатська область, що розташована на заході України, відзначається різноманітністю ландшафтів та біорізноманіттям. Географічно область розміщена в Карпатському регіоні, що характеризується гірським рельєфом. Висота гір в Закарпатті коливається від 100 до 2061 метра над рівнем моря (гора Говерла).

На території області розташовано численні природні заповідники та національні парки, такі як Національний парк "Синевир", що включає в себе унікальне озеро Синевир, та Закарпатський біосферний заповідник, який охороняє різноманітні екосистеми Карпат. Ці території становлять важливий біорезервуар, де зберігається велика кількість рідкісних та ендемічних видів рослин і тварин.

Тут можна знайти ялину, сосну, бук, граб, ясен, клен, тополь та багато інших видів. Ліси Закарпаття служать важливим джерелом деревини, а також виконують функцію збереження ґрунтів, регуляції водного режиму та збереження біорізноманіття.

Щодо водних ресурсів, Закарпаття багате річками та струмками, які живляться відтоками з гірських вершин. Річки Тиса, Латориця, Уж та інші становлять важливий водний ресурс для області та всієї України.

Загалом, природа Закарпаття вражає своєю різноманітністю, унікальністю та екологічною цінністю, що робить цей регіон одним з найпривабливіших для вивчення та збереження природних ресурсів України.

Час, в якому відбуваються події.

Точної дати у п'єсі не вказано, але спираючись на те, що деякі події відбувалися у замку, то це десь XI століття. Пора року — весна, так як квітка едельвейс розцвітає на початку весни.

Дійові особи п'єси.

1. Іванко - хлопчик, який виріс в лісі.
2. Кар-Карпат Полонинович - ворон.
3. Лісовиця - лісна відьма.
4. Змієвус - людиноподобна істота, замість вусів в якого дві маленькі змійки.

Має магичні здібності.

5. Розітрикамінь - той, хто в лісі камені трощить, слуга Змієвуса.
6. Вернехаща - той, хто в лісі хащі ламає, слуга Змієвуса.
7. Верховинопька - дівчина, яка має силу в своїй красі.

Композиція п'єси.

Експозиція. Знайомство з головним героєм, Іванком, та його зустріч з вороном Кар-Карпат Полониновичем.

Зав'язка. Розповідь ворона про лиходія Змієвуса та про дівчину Верховинопьку, яка знає таємницю, як здолати Змієвуса, але ризикує закам'яніти, якщо розкриє її.

Розвиток подій. Іванко разом з вороном зустрічається зі слугами Змієвуса. Потім відправляються на Срібну гору, де зустрічаються з Верховинопькою.

Кульмінація. Найбільш напружений момент казки це двобій Іванка та Змієвуса.

Розв'язка - Перемога Іванка, повернення Верховинопьки до життя та випущення долі людей.

Коротка характеристика дійових осіб:

Іванко - маленьким хлопчиком його викрав орел та впустив у ліс біля гори Говерли, де він і виріс. Природа наділила хлопця неабиякою силою. Завдяки цьому Іванко завжди допомагав лісовим мешканцям. Іванко - добрий, розумний, борець за справедливість.

Кар-Карпат Полонинович - ворон. Вільний птах, житель цього лісу. Мудрий та вірний друг. Борець за спокійне життя у своєму лісі.

Лісовиця - стара лісна відьма, яка допомагає Змієвусу. Хитра, та в той же час, і дурна. Живе з мрією стати молодою, та найгарнішою в світі жінкою, щоб всі чоловіки вклонялися її красі. Не вміє зберігати таємниці.

Змієвус - підступна магічна істота. Злодій, який хоче підкорити весь світ, викрадаючи долі та стаючи всемогутнішим. Суворий до своїх слуг. Самовпевнений, вважає себе дуже розумним.

Вернихаща та Розітрикамінь - пустоголові слуги Змієвуса. Трощать разом ліс. Після втрати своєї сили, змінюються - переосмислюють своє життя, та хочуть допомагати людям. Люблять їсти хліб.

Верховинонька - гарна, добра, любляча свою родину дівчина. Закохалась у рятівника світу - Іванка. Щоб врятувати людей здатна на сміливі вчинки.

Запропоновані обставини появи Лісовиці.

Лісовиця з'являється у замку. Автор описує її так: на ній сукня з вербових гілок, брови - паростки гілочок, ніс у вигляді сучка, волосся - водорості. Лісовиця, дізнавшись від лісного зброду про хлопчика, який може бути дуже небезпечним, приходить попередити володаря замку - Змієвуса.

2.2. Дійовий аналіз ролі

Надзавдання

«Домовимося ж на майбутнє називати цю головну, всеосяжну мету, що притягує до себе всі без винятку завдання, викликає творче самопочуття артисто-ролі, надзавданням твору письменника», – пише К.С. Станіславській у своїй праці «Робота актора над собою» [7, с. 450].

«Актор повинен сам знаходити й любити надзавдання. Якщо ж на нього йому вказано іншими, необхідно провести надзавдання через себе й емоційно схвилюватися ним від власного людського почуття, власної особи. Тобто треба вміти зробити кожне надзавдання власним. Це означає — знайти в ньому внутрішню сутність, споріднену з власною душею» [7, с. 453].

Надзавдання мого персонажа, Лісовиці - отримати владу над Змієвусом, зробити все, щоб закохати його в себе. А, ставши його дружиною, володарювати світом. Перетворитися на красиву та молоду дівчину.

Наскрізна дія

«Наскрізна дія — це така дія, яка проходить крізь усю п'єсу. Наскрізна дія – це те, що роблять люди протягом усієї п'єси. Значить, визначити наскрізну дію п'єси — це зрозуміти, що і з якою метою роблять виведені в п'єсі дійові особи протягом усієї п'єси»[9].

Наскрізна дія мого персонажа це - шукати і знайти спосіб перетворитися на красуню. Перше, що потрібно зробити Лісовиці для втілення своїх цілей це вдосконалити себе зовні.

Задачі наскрізної дії:

1. Не боятися великих цілей.
2. Вірити у свою мрію.
3. Бути готовою до всього, заради мети.

Сценічна задача

Сценічна задача складається з трьох елементів:

1. дії (що я роблю),
2. мети (для чого я це роблю),
3. пристосування (як я це роблю).

Вона містить в собі відповідь і не змінюється посеред сцени. Це простий процес, який не змінює напрямку. Сценічна задача зачіпає розум, серце, силу волі або сексуальність та виражається простою людською потребою.

Приклади формулювань сценічної задачі включають: "зробити так, щоб ти мене полюбив", "добитися твого зізнання", "забрати в тебе силу".

Сценічні задачі моєї героїні:

1. Поборовши страх, заручитися підтримкою змія та спробувати дізнатися таємниці, що допоможуть персонажу досягти своєї мети.
2. Хитрощами та всіма можливими іншими засобами впливу на розвиток подій зробити все, щоб знайти своє щастя.
3. Каяття та надія на порятунок.
4. Зміна сценічної задачі під впливом обставин. Магічне перетворення персонажа на іншу істоту, яка буде жити іншими мріями, робити правильні вчинки та допомагати всім довкола, змінюючи світ на краще.

Лінія ролі Лісовиці

Мета до якої прагне Лісовиця - це стати найгарнішою та керувати лісом. Пошук шляхів розв'язання задач. Допомога Змієвусу. Переродження від темряви

до світла, від злої відьми до доброї дівчини. Осмислення, що ніби все життя були закриті очі і не бачив справжню красу світу.

«Зерно» ролі

«“Зерно” – це таке психофізичне самопочуття, така особливість, яка дозволяє артистові жити не тільки в запропонованих обставинах, заданих автором, але і в будь-яких інших ситуаціях. “Зерно” – це темперамент артисторолі, поняття емоційне, не умоглядне, безпосередньо пов'язане з характером», – зазначає в своєму дослідженні Д. Якимов [15].

На початку історії, це може бути хитрість, яка виявляється через її здатність обходити перешкоди та досягати своїх цілей. Проте, згодом, "зерно" ролі мого персонажа може бути - мудрість, доброта, якості, які з'являються, через переосмислення цінностей.

Взаємовідносини Лісовиці з іншими персонажами

Лісовиця та Іванко: спочатку вона вважає його великою загрозою. Потім використовує заради користі.

Лісовиця та Змієвус: хоче бути щасливою та коханою.

Лісовиця та Розітрикамінь і Вернихаща: слуги Змієвуса та її колеги.

Лісовиця та Верховинонька: заздрить дівчині через те, що змії звертає на неї багато уваги.

Лісовиця та Кар-Карпат Полонинович.

Використовує його задля досягнення цілей.

Характеристика Лісовиці та її стосунків з персонажами, за допомогою цитат у п'єсі.

Що Лісовиця каже про себе

«Ой-ой, зглянься на мої старі сучки-гілочки, приборкай вітри буревії, бо інакше розсиплюся, як старе трухляве поліно!»

«Та ти що, батечку, зовсім мене за дурну маєш? Щоб я таку каверзу, та й змогла розплутати?»

«Та я ж, як могила мовчати вмію»

«Бабусю, кажеш! А зачекай-но трохи, і постану я перед тобою царицею заморською. Красою своєю та молодістю усіх красунь світу на обидві лопатки покладу»

«Я в мить кого схочеш приворожу. Є в мені... Як воно там зветься ... ну, оця ... родзиночка, чи що? І неповторна привабливість»

Що Лісовиця каже про Змієвуса

«Та я, хіба що, батечку, я ж до тебе із добром, благодійнику ти наш»

«Ох, даремно ти собі лестиш, батечко мій. Чи ти забув, скільки людям лиха наробив? Не простять вони тобі цього!»

«Ти ж батечку наш, годувальнику-напувальнику ти наш. Перед силою та мудрістю твоєю, ніхто у світі не встоїть!»

«Приховав від мене нелюд клятий, боїться, що я її кому-небудь розпатякаю»

«Ну як же не бувати, голубонько, йому суперечити не можна»

«І мудрий, і сильний, і добрий, от би мене за дружину взяв...»

Що Лісовиця каже про Верховионьку

«Зведи зі світу Верховионьку, у ній погибель твоя»

«Кажу - не збереже вона твоєї таємниці»

«Накличе вона ворога на твій замок»

«Це, якщо вона розкаже, як змія згубити то одразу ж скам'яніє»

«Ну, бережись тепер, Верховионько, переплюну я тебе своєю молодістю та красою»

Що Лісовиця каже про Іванка

«Не пусті ці балачки про Іванка, та й не дивно, що ти його не вгледів, бо виріс він самотнім у глухому лісі, вітри його виплекали, сонце його обіграло, річки гірські омили. Силу йому дуби та буки дали, мудрості сови навчили і виріс він багатирем»

«Та глядіть же, Іванко не дурень, не просто буде його ошукати, а здолати ще важче»

«Теж мені багатир. Обвели його навколо пальця слуги Змієвусові, дали йому зілля чарівного - він силу свою і втратив»

Що Лісовиця каже про Кар-Карпат Полониновича

«Ви птах мудрий, буваєте усюди»

«Та ти що блекоти об'ївся, забув, що красу-водицю мені обіцяв?»

Що каже Кар-Карпат Полонинович про Лісовицю

«Першу частину знає Лісовиця, а другу - Змієвус, і ніколи вони не розказували одне одному своєї половини. Через те, вся таємниця так досі нікому з них і невідома»

«Прошу вибачення, я ненавмисно. Лякати таку симпатичну жінку не входило в мої плани»

«Біжи, біжи дурна гнилища, а я слідом за тобою. Коли на срібній полонині разом зійдемо, може ти мені ще в пригоді станеш»

«Хитра вона, ця Лісовиця»

«Лісовиця скрізь вихваляється, що знає секрет, як красунею стати. А я кажу їй, щоб мовчала, бо краса-водиця свою силу втратить»

Що Змієвус каже про Лісовицю

«Силу свою перевіряю, Лісовиця правду каже - дідько ніколи не дримає»

«Хитруєш, колода трухлява, щось таке приховуєш від мене»

«А я от зараз перевірю. Правий вусе, нумо скажи мені, бреше? Бреше! А тепер ти, лівий вусе, підтверди. Бреше! То що, лицемірко? Приховуєш від мене, обманюєш...»

«Мені відомо лише друга частина закляття, а от першу знає тільки Лісовиця, та навряд-чи тобі скаже, бо страшенно вже вона вперта»

«Не те слово, Бестія!»

Що Верховинонька каже про Лісовицю

«Вона вірна служниця Змієвуса, і проти нього не піде»

РОЗДІЛ 3. ТВОРЧИЙ ЗАДУМ ОБРАЗУ ТА ЙОГО СЦЕНІЧНЕ ВТІЛЕННЯ

3.1. Творчий задум образу Лісовиці

У минулому Лісовиця була звичайною дівчиною, яка, навіть, не підозрювала про свої магічні здібності, які їй передала бабуся перед смертю. З часом її тіло почало змінюватись. Вона все більше ставала схожою на лісну істоту. Одного ранку вона прокинулася та побачила: брови - паростки гілочок, ніс у вигляді сучка, волосся - водорості. Люди у селі її боялися, а діти знущалися з неї. Не витримавши цього, пішла жити в ліс. Саме через це, вона ненавидить людей та не сприймає свою зовнішність. Її головна ціль - повернути свою красу. Лісовиця дуже сильна відьма, яка по силі рівня Змієвусу. Знаючи її характер, вона могла б вже силою когось закохати в себе. Але, насправді вона бажає щирого кохання.

3.2. Сценічне втілення образу Лісовиці

Вистава " Казка Карпатських гір", О.Малинського була втілена на сцені Мукачівського драматичного театру. Режисер-постановник — Курта Тетяна Мірчівна.

Пристосування для створення образу Лісовиці

«Пристосування – ми надалі будемо називати як внутрішні, так і зовнішні хитрощі, за допомогою яких люди прилаштовуються один до одного при спілкуванні і допомагають впливу на об'єкт»[9].

«Для того, щоб відобразити найтонше й часто підсвідоме життя, необхідно володіти виключно чуйним та чудово розробленим голосовим та тілесним апаратом. Голос і тіло повинні з великою чутливістю і безпосередністю, миттєво й точно передати найтонше, майже невловимі внутрішні відчуття»[10, с. 35].

Пристосування для створення образу Лісовиці:

Пластика - одночасно обережна та різка, скручення тіла, ламкість, інколи горбата хода. Голос може бути хриплий, скрипучий.

В першій сцені у ролі Лісовиці, мені доводилось багато падати та виконувати пластичні етюди.

Змієвус демонструє всім свою силу - дмухає з такою міццю, що слуги не втримавшись, падають і відлітають. Як виконавиця цієї ролі я маю відтворити цю сцену з максимальним відчуттям правди. Наскільки ж сильна Лісовиця, що може йти назустріч цьому вітру, прориватися крізь, для того, щоб зупинити Змієвуса.

Потім Змієвус вдаряє по Лісовиці струмом блискавки. Як актриса, мусила уявляти собі, що відбувається з тілом, як воно трясеться, коли крізь нього проходить струм.

«Актор не живе, а грає. Він залишається холодний до предмету своєї гри, але мистецтво його повинно бути досконалим. Мистецтво - це не реальне життя і навіть, не її відображення. Мистецтво — саме творець. Воно створює своє власне життя, поза часом і простором, прекрасне своєю абстрактністю»[10, с. 43].

Сцена "читання закляття" також мала пластичне рішення. При цьому актору дуже важливо контролювати дихання та подачу голосу. Протягом усієї вистави мій персонаж переживає контрастні моменти взаємодії з іншими персонажами. Треба вміти правильно і швидко налаштуватися на те, щоб виконати завдання режисера-постановника вистави.

Режисерка вирішила не показувати сцену з колодязем. Тому у фіналі з'являється Лісовиця, вже перевтілена. Глядач не знає, що саме трапилось біля колодязя. Лісовиця зробила все, як просив її ворон, впала у колодязь, але вітром її так назад і не викинуло. Краса-водиця не спрацювала через недобрі справи Лісовиці. Тому вона надовго засіла у цьому колодязі, але через деякий час її думка змінилася. Так, довго сидячи у колодязі, в неї було дуже багато часу замислитися над життям, над своїми діями, над своїм минулим, теперішнім та майбутнім.

Вона полюбила себе справжню, зрозуміла скільки лиха вона коїла за весь цей час, сприйняла той факт, що тепер несе покарання за свої дії. Після каяття, краса-водиця повернула їй її справжню красу. Відтепер, Лісовиця з Іванком, Верховинонькою, Вернихащем, Розітрикаменем буде стерегти ліс та допомагати людям.

Словесна дія

Щоб вплинути на партнера через словесну дію, актор використовує інтонацію, темп мовлення, тембр, паузу, логічні наголоси та підтексти.

Робота над логічними акцентами вимагає багато часу і може еволюціонувати під час репетицій, оскільки постійно з'являються нові елементи. Логічний акцент змінюється в залежності від підтексту та основного об'єкта уваги.

Підтекст є важливим інструментом для актора, оскільки додає глибину та багатогранність до виконання ролі. Він допомагає акторові розуміти мотивації та емоційний стан свого персонажа, що дозволяє зробити його виступ більш автентичним і переконливим. Підтекст дозволяє акторові виявити внутрішній конфлікт персонажа, його суперечливість, та виразити це через мову тіла, міміку та інтонацію.

Приклад підтекстів мого персонажа:

1. Лісовиця: "Ой-ой, батечку Змієвус, зглянься на мої старі сучки, гілочки, приборкай вітри-буревії, бо інакше розсиплюся, як старе трухляве поліно".

Підтекст: по тексту ніби просить і благає Лісовиця Змієвуса припинити демонстрацію своєї сили. У підтексті вона погрожує, що теж може ввімкнути свої чари.

2. Лісовиця: "А ти знищи її".

Підтекст: каже Лісовиця Змієвусу про Верховиноньку, начебто з метою захистити його. Насправді вона хоче прибрати з дороги суперницю, а тут така нагода.

3. Змієвус: "Гадаєш це легко? Перед її красою вся моя сила пропаде, стане вона мені дружиною!"

Лісовиця: "Ох -ох -ох!"

Змієвус: "Чого це ти розохкалася?"

Лісовиця: " Та нічого, повелителю мій, то мені трохи спину ломить."

Підтекст: маючи бажання вийти заміж за Змієвуса, Лісовиця не може сказати напряду про свої наміри. Тому переводить розмову на іншу тему.

ВИСНОВКИ

У процесі роботи над виставою "Казка Карпатських гір" я виконала такі завдання:

1. За період роботи над виставою ознайомилась з творчістю Олега Малинського.

2. Визначила композиційну побудову п'єси Олега Малинського "Казка Карпатських гір", яку описала в підрозділі 1.2 «Ідейно-тематичний аналіз п'єси».

3. Ознайомилась на практиці з процесом створення казки.

Для мене виконання ролі в інсценізації казки - це можливість поринути у світ фантазії та магії, який так часто приваблює глядачів усіх вікових категорій. Це можливість допомогти глядачам відчувати весь спектр емоцій і підкреслити важливість моральних уроків, які ми можемо винести з казок.

Крім того, виконання ролі у казці вимагає від актора гнучкості та вміння працювати з дитячою аудиторією, яка завжди найбільш вимогливіша.

Одним із найяскравіших моментів було відчуття енергії та захоплення аудиторії, коли актори вперше з'явилися на сцені в казкових костюмах. Я також ніколи не забуду радість та сміх дітей, коли вони дивилися та співпереживали героям казки.

4. Працювала над створенням ролі Лісовиці.

Перше, що я для себе визначила - це характер персонажу, його проблеми та методи їх розв'язання.

5. Визначила надзавдання, наскрізну дію та лінію ролі Лісовиці, які я описала в підрозділі 3.1 «Творчий задум образу Лісовиці».

6. Розкрила в роботі етапи сценічного втілення вистави, які описала в підрозділі 3.2 «Сценічне втілення».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Брук П. Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр / Пер. з англ. Я. Винницької, О. Матвієнко. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2005. 136 с. URL: <https://kultart.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/Piter-Bruk.pdf> (дата звернення – 30.04.2024).
2. Вовкун В. Мистецтво режисури масових видовищ. Київ, 2020. 362 с.
3. Зайцев В.П. Майстерність артиста і ведучого: навчальний посібник. – Київ: НАКККіМ, 2016. – 234 с.
4. Захава Б., Міронов К. Робота режисера; пер. з рос. М. Дібровенка; ред. Гр. Портнов. Харків : Мистецтво, 1937. 94 с.
5. Іващенко І. В., Стрельчук В. О. ПОСТДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР ЯНА ФАБРА. *Мистецтвознавчі записки*. Київ: ІДЕЯ ПРИНТ, 2020, с. 218-222. URL: <file:///C:/Users/Admin/Downloads/221812-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-501771-1-10-20201228.pdf> (дата звернення – 1.05.2024)
6. Кнебель М.Й. Про дієвий аналіз п'єси і ролі. Львів, 2020. URL: <https://kultart.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/02/Knebel-Stanislawskyy-DRUK.pdf> (дата звернення – 1.05.2024).
7. Курбас Л. Березіль. Дніпро, 1988. 518 с.
8. Паві П. «Словник театру»; пер. з франц. М. Якуб'як. Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. 221 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Pavis_Patrice/Slovnuk_teatru.pdf?PHPSESSID=99rlaf1d9j0482dvvt0kjjdjo5 (дата звернення – 1.05.2024).
9. Станіславський К. Робота актора над собою / Факсимільне видання. Львів:Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2015. 671 с.

10. Станіславський К.С. Робота актора над собою в творчому процесі перевтілення. Санкт-Петербург, ТОВ «Видавнича Група «Азбука-Аттикус»», 2015, рос. мовою. с.
11. Чаббак И. Мастерство актера: техника Чаббак / Пер. с англ. И. Э.Лиска, Н. А. Ершов . Изд-во Эксмо, 2013.
12. Юрій Шутюк. Етно-Діа-Сфера. Міжнародний фестиваль етнічних театрів України та Єврорегіону. Дрогобич. Коло — 2019.
13. Юрій Шутюк. Закарпатський театр драми та комедії. 2015. 18 с.
14. Якимов Д. О. До визначення терміну «Зерно ролі». *Соціально-гуманітарний вісник*. 2018. Вип. 18/19. С. 156-157. URL: file:///C:/Users/Admin/Downloads/sochumj_2018_18-19_48.pdf (дата звернення – 2.05.2024).

ДОДАТКИ

Додаток 1.

Фотографії з прем'єрної вистави “Казка Карпатських гір”

Додаток 2.

Додаток 3.

